

1. Obiekt

ZESPÓŁ DWORSKO-PARKOWY

2. Czas powstania
XIX, XX w.

3. Miejscowość

KŁODNICA DOLNA

4. Adres Kłodnica Dolna

nr dz. 231/1, 232, 269/1,
269/2, 134/1, 134/2
nr hipoteczny [redacted] Sąd Rej. V. Wydz.

Ks. Wiecz. Kraśnik
5. Przynależność administracyjna

województwo lubelskie

gmina Borzechów

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna 1.IV.1975 r.

województwo lubelskie

powiat Bełżyce

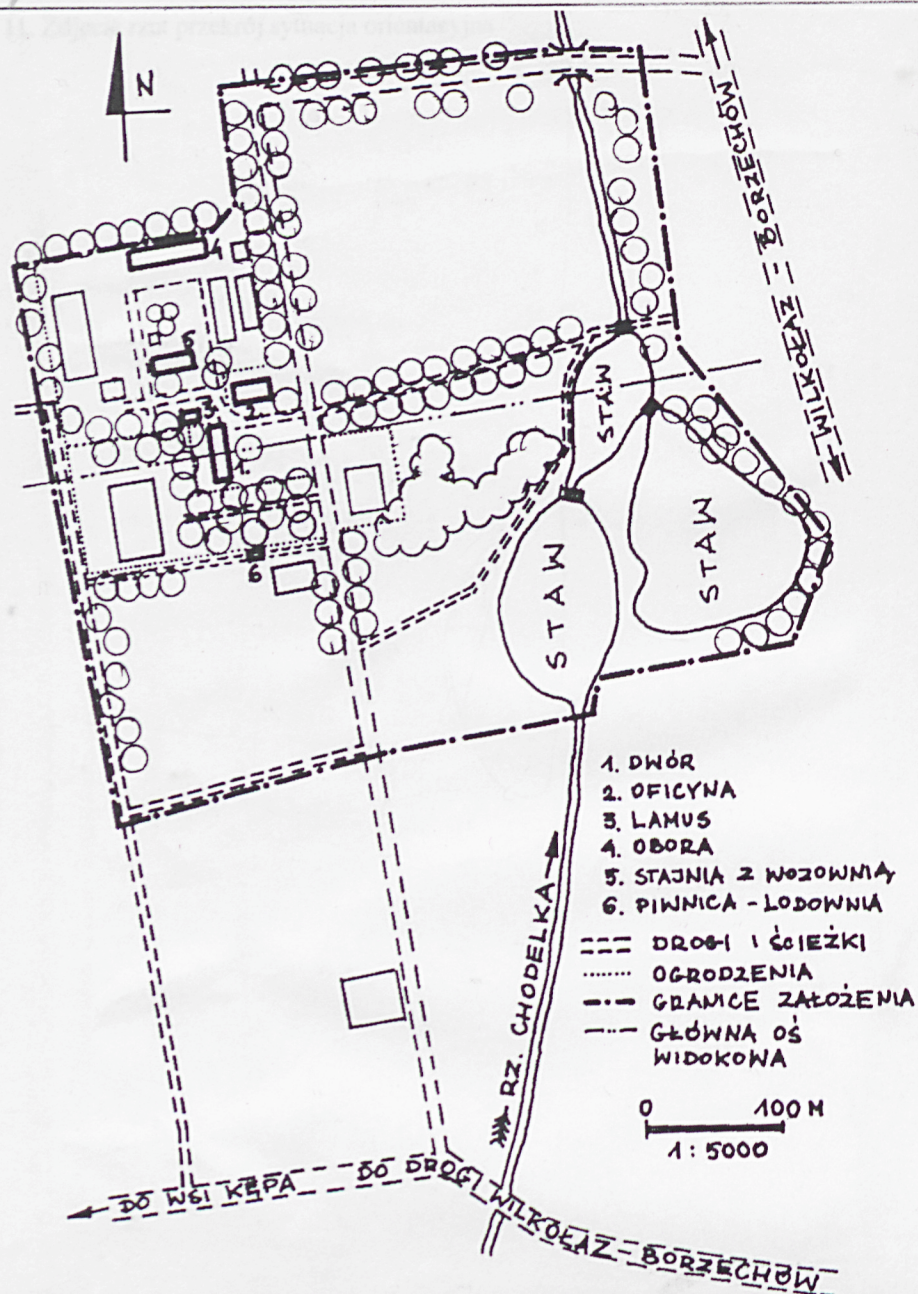
8. Właściciel i jego adres

9. Użytkownik i jego adres

J.W.

10. Rejestr zabytków

A/918 19.03.1986r.
Nr. A/594 data 1986 r.

Wieża Kłodnica wzmiankowana już w XV w. Folwark Kłodnica założony obok wsi w XVII w. (2 poł.) przez rodzinę Kłodnickich. Przekształcony w założenie dworsko-parkowe dopiero na pocz. XIX w. przez Adama Ratyńskiego, prezesa Trybunału Cywilnego Lubelskiego. Odkupił on dobra Kłodnickie w 1804 r. od Ignacego Ulmińskiego. W latach 1810-1820 wybudowano nowy, zachowany do dziś dwór. Do 1846 r. powstały: oficyna, lamus, obora oraz szereg budynków gospodarczych, dzisiaj nieistniejących. W 1847 r. dobra Kłodnica Dolna kupuje dotychczasowy ich dzierżawca Wojciech Piasecki. On też ok. 1850 r. rozbudowuje dwór. W 1859 majątek przechodzi w ręce jego syna Feliksa, w 1870 r. na publicznej licytacji nabywa go Wł. Ostrowski, już w 1874 przechodzi do rodziny Węglińskich, w 1885 do Russanowskich. W 1921 r. Aleksandra Russanowska wydzierżawiła majątek Stefanowi Kowarskiemu. W 1932 r. syn Aleksandra, Kazimierz Russanowski sprzedaje dobra Hrabiemu Mielżyńskiemu. W 1946 dobra znacjonalizowano. Dwór zajmuje szkoła, zaplecze gospodarcze Spółdzielnia Rolnicza. W 1982 roku dwór adaptowany na zakład produkujący tytoniowe worki. W 1998 roku dwór z najbliższym otoczeniem kupuje [REDAKTOWANE]. Pozostała część skomunalizowana.

SYTUACJA:

Zespół dworsko-parkowy położony w pn. zach. części wsi, w dolinie rzeki Chodelka, która przepływa (w kierunku pd.-pn.) wzdłuż wsch. granicy założenia. Ok. 20-50 m na wsch. od zespołu (równoległe do rzeki) lokalna droga Wilkołaz - Borzechów, wzdłuż której lokowane siedliska wiejskie. Ok. 300 m na pd. od granic założenia droga do wsi Kępa, łączy się ona w centrum wsi z drogą Wilkołaz - Borzechów. Zespół w formie wieloboku, zbliżonego do kwadratu, położony na lekko opadającym terenie (z zach. na wsch.), w dolinie zalewowej rzeki Chodelka. Zespół podzielony na część wsch. i zach. drogą, biegnącą od drogi do wsi Kępa w kierunku pn., która przechodząc w aleję parkową stanowi główną oś kompozycyjną założenia. CZĘŚĆ ZACH. - podzielona na majdan gospodarczy, część parkową z dworem na środku, tereny d. sadów. Część środkowa w formie prostokąta, z dworem na osi oddzielonym od alei dojazdowej paradywnym podjazdem z zachowanym gazonem. Dwór zwrócony frontem na wsch. ku podjazdowi. Podjazd i dwór od str. pd. i zach. otaczają zadrzewienia parkowe. Między nimi przy granicy pd. piwnica, przy pn. lamus i oficyna dworska, w szczytowym ustawieniu do alei głównej, dojazdowej, ustawione do dworu kalenicowo. Za dworem od zach. ślady tarasu ziemnego. Drzewostan tworzy liczne skupiny oraz podkreśla wewnętrzny układ komunikacyjny i zewnętrzne granice założenia. Dominują lipy, jesiony, klony zwyczajne i kasztanowiec. Granica pd., zach. i częściowo pn. tej części założenia podkreślona wygradzeniami z metalowej siatki. Na pd. od niej teren d. sadów, dzisiaj ziemia orna ograniczona od zach. szpalerem lipowo-jesionowym, od wsch. aleją dojazdową. Majdan gospodarczy prostokątny, wokół niego w zabudowie obrzeżnej dawne i nowe budynki inwentarskie. Bok pd. zamyka d. stajnia z wozownią, pn. obora, wsch. i zach. bezstylowe budynki inwentarskie, kurnik, obora, magazyn. Na środku majdanu stacja paliw i sadzawka. Dojazd do majdanu od str. wsch., odgałęzieniem od podjazdu paradywnego. Dojazd także od str. pół w narożniku pn.-wsch. Granice tej części założenia podkreślone ogrodzeniem z metalowej siatki oraz szpalerami: lipowym od str. zach., topolowym od str. pn., aleją kasztanową od str. wsch. CZĘŚĆ WSCH. - przecięta poprzecznie (wsch.-zach.) aleją lipową na dwie części. Część pn. obejmuje teren d. sadów, zamieniony na pola orne, ograniczony od zach. aleją główną, od pn. pozostałościami alei lipowej, od wsch. rzeką Chodelką za którą ols. Część pd. z zachowanym w środku starym drzewostanem, trzema stawami w narożniku pd.-wsch., prostokątną działką siedliskową na której współczesny dwukondygnacyjny budynek - Osrodek Zdrowia. Układ wodny oparty o rzekę Chodelkę, na nią też nanizano dwa owalne stawy. Trzeci staw, największy na wsch. od nich. Między stawami przepusty. Grobla porośnięta samosiewami olszy i wierzb.

BUDYNKI ZABYTKOWE

- dwór - patrz karta
- oficyna - patrz karta
- Lamus - patrz karta
- obora - patrz karta
- stajnia z wozownią - patrz karta
- piwnica - patrz karta

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa 23 ha	16. Przeznaczenie pierwotne zespół dworsko-parkowy	17. Użytkowanie obecne zespół dworsko-parkowy
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja Po II wojnie światowej wymieniono (do 1975 r.) większość zabudowy gospodarczej. Po 1982 wydzielono nowe działki, pod szkołę i ośrodek zdrowia, przy granicy zach. wybudowano nowy most. Sady zlikwidowano ostatecznie ok. 1980 r.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienie, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Założenie - czytelne w krajobrazie Obszar - zachowany Dzspozycja przestrzenna - naruszona, nowe inwestycje Drzewostan - w części ogrodowej w dobrym stanie, częściowo zachowany przy dworze, w szpalerach i alejach granicznych, na środku części ogrodowej. Liczne samosiewy Układ komunikacyjny - zachowany Brak dawnych ogrodzeń, bram, bramek itp. Budynki główne zachowane, patrz karty obiektów	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie Rekonstrukcja układu, scalenie funkcjonalne i własnościowe. Usunięcie współczesnej zabudowy.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

- Archiwum Sądu Rejonowego w Kraśniku
  - księga hipoteczna Dobra Kłodnica Dolna nr 2591
  - księga hipoteczna Dobra Kłodnica Dolna nr 2592
  - księga wieczysta /nowa/ nr 31810
- Archiwum Państwowe w Lublinie
  - księga hipoteczna Dobra Kłodnica Dolna, t.I.
  - plan z 1846 r. Jakuba Rawicz Rusińskiego

22. Bibliografia

- Dworek, inwentaryzacja architektoniczna, R. Rudziński, A. Kulczycki, 1983 r.
- Plan ogólny zagospodarowania terenu, J. Krzyżak 1967 r.
- Projekt koncepcyjny budynku, adaptacja, Z. i R. Rudzińscy 1985.
- Dworek. Projekt tech. adaptacji dworku na dom nauczyciela Z. i R. Rudzińscy, 1985 r.
- Zespół dworsko-parkowy, Dokumentacja naukowo-historyczna, E. Dobrowolska, A. Obrębska, 1983 r.
- Ewidencja parku, M. Kseniak 1982-83
- Zabytki architektury i budownictwa w Polsce, woj. lubelskie, ODZ W-wa 1995 r., s. 34.

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst ..... mgr Andrzej Cebulak 1999 r.

imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki ..... mgr Andrzej Cebulak 1999 r.

imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia, fotogr. .... mgr Andrzej Cebulak 1999 r.

imię, nazwisko, data, podpis

miejsca przechowywania negatywów ..... w OŚZ Lublin

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisu prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

wkładka

1. Miejscowość
KŁODNICA DOLNA

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)
ZESPŁ DWORSKO-PARKOWY

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
fotografie

Wkładkę

Miejsce

FOTOGRAFIE

1. Aleja dojazdowa
- 2-3. Dojazd do majdanu
4. Lamus i oficyna
5. Dwór
6. Stajnia z wozownią
7. Lamus
8. Majdan gospodarczy
9. Zbiornik wodny w centrum majdanu
10. Główna oś widokowa
11. Staw główny

WYKŁADKĘ ZAŁOŻYŁ : A. CEBULAK

1. Miejscowość KŁODNICA DOLNA	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) ZESPÓŁ DWORSKO-PARKOWY	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) fotografie
----------------------------------	--	--

Wkładkę z

Miejsce przechowywania negatywów:

FOTOGRAFIE

1. Aleja dojazdowa
- 2-3. Dojazd do majdanu
4. Lamus i oficyna
5. Dwór
6. Stajnia z wozownią
7. Lamus
8. Majdan gospodarczy
9. Zbiornik wodny w centrum majdanu
10. Główna oś widokowa
11. Staw główny

Wkładkę założył: A. CEBULAK